

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

**V РЕГІОНАЛЬНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«КОМПЕТЕНТІСНИЙ ВИМІР СУЧАСНОЇ
ОСВІТИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»**

ЗБІРНИК ТЕЗ

19 травня 2017 р., м. Запоріжжя

Запоріжжя
2017

*Рекомендовано до друку Вченою радою
комунального вищого навчального закладу «Хортицька національна
навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради
(протокол № 8 від 28 квітня 2017 р.)*

Рецензенти:

Бондар В. І., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член Національної академії педагогічних наук України;

Павленко А. І., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член Академії наук вищої освіти України, професор кафедри соціальної роботи КВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР

Члени редакційної колегії:

Нечипоренко В. В., доктор педагогічних наук, доцент;

Позднякова-Кирбят'єва Е. Г., доктор соціологічних наук, доцент;

Позднякова О. Л., кандидат педагогічних наук, доцент;

Єрмаков І. Г., кандидат історичних наук;

Козарик О. С., кандидат педагогічних наук, доцент;

Гордієнко Н. М., кандидат соціологічних наук, доцент;

Лопатинська Н. А., кандидат педагогічних наук.

К63 **Компетентнісний вимір сучасної освіти: теорія і практика : збірник тез V регіональної науково-практичної конференції** (19 травня 2017 р., м. Запоріжжя) / За заг. ред. В. В. Нечипоренко. — Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2017. — 280 с.

ISBN 978-966-8157-56-1

Збірник містить матеріали учасників V регіональної науково-практичної конференції «Компетентнісний вимір сучасної освіти: теорія і практика», в яких розглянуто актуальні проблеми розвитку життєвої компетентності, організації соціальної та життєвої практики учнів і студентів, професійної підготовки майбутніх фахівців, проаналізовано сучасні тенденції розвитку спеціальної освіти, соціальної роботи, мистецтва та дизайну.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, працівникам дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів різних типів, аспірантам, студентам, усім, хто цікавиться поступальним розвитком системи освіти України.

**УДК 37:001.12/18
ББК 74.00**

ISBN 978-966-8157-56-1

© КВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР, 2017

ЗМІСТ

Слово до освітян.....	10
Привітальні листи.....	13

РОЗДІЛ 1

ДОСВІД І ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЖИТТЄВОЇ ПРАКТИКИ УЧНІВ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ ДО ОСВІТИ

Нечипоренко Валентина Василівна

Розвиток професійної та соціальної компетентності студентів педагогічних спеціальностей у процесі соціальної практики.....	22
--	----

Гордієнко Наталія Миколаївна,

Рутковицька Ганна Володимирівна

Соціальна практика вихованців інтернатних закладів як передумова побудови ними успішних життєвих траєкторій.....	26
--	----

Єрмаков Іван Гнатович

Метод проектів у контексті життєвих результатів діяльності у системі соціальної та життєвої практики учнів.....	29
---	----

Кудінова Маргарита Сергіївна

Соціальна практика як засіб розвитку стресостійкості учнів інтернатних закладів.....	33
--	----

Позднякова Олена Леонтіївна

Розбудова виховної системи загальноосвітнього навчального закладу на засадах компетентнісного підходу: теоретичний аспект.....	36
--	----

Позднякова-Кирбят'єва Елліна Геннадіївна

Реабілітаційний парк як чинник оптимізації соціальної і життєвої практики дітей та молоді з особливими потребами.....	40
---	----

Сілявіна Юлія Сергіївна

Компетентнісний потенціал системи педагогічної реабілітації учнів з особливими освітніми потребами.....	44
---	----

Коваль Владислава Ісломжанівна

Аналіз поняття «соціальні зв'язки» у соціально-педагогічній літературі.....	48
---	----

Макаренко Світлана Дмитрівна

Теоретичний аспект дослідження поняття «соціальна активність».....	50
--	----

Манько Мирослава Олександрівна

Розвиток інтернальності особистості у процесі життєпізнавальної діяльності.....	53
---	----

Фуріна Катерина Михайлівна

Соціальна адаптація дітей молодшого дошкільного віку (3 роки) в умовах дитячого навчального закладу засобами ігрової діяльності.....	56
--	----

Чумаченко Вікторія Володимирівна

Особливості соціальної адаптації першокласників.....	59
--	----

Здановська Ірина Миколаївна	
Роль пленерів у творчості художника.....	209
Міхєєва Леся Валеріївна	
Складові графічної ідентифікації (на прикладі концертної афіші).....	211
Стульнікова Юлія Олексіївна	
Образотворчий аспект орнаментально-мовних утворень через сталу систему знаків.....	214
Уколова Аліна Володимирівна	
Концептуальне формоутворення як прогностична модель в проектній діяльності предметного дизайну.....	219
Боляк Надія Анатоліївна	
Дизайн внутрішньоквартальної зони як спосіб покращення мікроклімату міської території.....	221
Мироненко Ольга Сергіївна	
Дизайнерські та економічні характеристики вітчизняних абеток.....	223
Нікітіна Валентина Олександрівна	
Комп'ютерні технології у формуванні професійного мислення дизайнерів.....	225
Онищенко Віра Олександрівна	
Творчість як основа професійної підготовки дизайнерів.....	227
Хоменко Наталія Олександрівна,	
Мельнікова Ірина Олександрівна,	
Федоренко Наталія Володимирівна	
Ландшафтно-просторова організація та склад насаджень на прибудніковій території у Хортицькому районі м. Запоріжжя.....	229
Філін Владислав Юрійович	
Озеленення та благоустрій прибудинкової території у Хортицькому районі м. Запоріжжя.....	231
Ярцев Павло В'ячеславович	
Новітні технології укріплення схилів.....	233

РОЗДІЛ 5

РОЗВИТОК ЖИТТЄВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МОЛОДІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

Антоненко Ірина Юрїївна	
Когнітивна рефлексія як творча компетенція особистості студента.....	238
Волошко Олексій Олексійович	
Формування громадянської компетенції у студентів на заняттях з «Історії української державності та культури».....	240
Кетлер-Митницька Тетяна Сергіївна	
Теоретичний аспект впливу інтернальності на готовність до особистісно-професійного саморозвитку.....	243
Кузьмін Віктор Володимирович	
Місце та роль фахової компетентності соціального працівника (психолога) у змістовній інтеграції осіб із сирітським дитинством.....	245

Леощенко Дмитро Іванович

Динамічність суспільних змін як визначальний фактор тенденцій розвитку компетентісно орієнтованого підходу..... 247

Нечипоренко Христина Малхазівна

Поняття і основні характеристики дивергентного мислення..... 250

Олененко Анна Геннадіївна

Формування громадянської свідомості студентської молоді в ході викладання політології..... 252

Спиця-Оріщенко Наталія Анатоліївна

Теоретичні аспекти вивчення мотивів особистості..... 254

Шиман Олександра Іванівна

Сучасні підходи до формування інформатичних компетентностей учасників навчально-виховного процесу початкової ланки освіти..... 257

Юхновська Юлія Олександрівна

Розвиток та формування компетенцій конкурентопроможного персоналу підприємства..... 260

Баранник Марина Ігорівна,

Перекопська Марина Сергіївна

Аксіологічна складова компетентності: сутність та значущість..... 263

Макєєва Анастасія Олегівна

Теоретичні основи профілактики комп'ютерної залежності підлітків засобами театралізованої діяльності..... 266

Нестерова Анастасія Євгенівна

Шляхи формування інформаційної компетенції..... 269

Наталія Вікторівна Сербіненко,

Юлія Олександрівна Юхновська

Розвиток менеджменту персоналу на підприємствах України..... 272

Резолюція..... 275

2. Місшиха Л. П. Психологія творчості : навчальний посібник / Л. П. Місшиха. – Івано-Франківськ : Гостинець, 2007. – 448 с.
3. Прохоров А. О. Смысловая регуляция психических состояний / А. О. Прохоров // Психологический журнал. – 2009. – Т. 30. – № 2. – С. 5-17.
4. Рефлексивный подход: от методологии к практике / под ред. В. Е. Лепского. – Москва : Когито-Центр, 2009. – 447 с.
5. Россохин А. В. Личность в измененных состояниях сознания в психоанализе и психотерапии / А. В. Россохин, В. Л. Измагурова. – Москва : Смысл, 2004. – 544 с.

Волошко Олексій Олексійович,
кандидат історичних наук,
доцент, професор кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін
КВНЗ «Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія» ЗОР

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З «ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ ТА КУЛЬТУРИ»

Як і сто років по тому, Українська держава зараз переживає вельми важкі випробування. Відтак особливі ваги набуває проблема формування у молодих громадян нашої країни національної свідомості та патріотизму, які є складовими громадянської компетенції. Широкі можливості для цього надає викладання такої навчальної дисципліни, як «Історія української державності та культури». В контексті цього досить продуктивною формою навчальної роботи є презентація, яка разом із текстовими матеріалами дозволяє активно застосовувати наочність. Зокрема, в навчальному процесі використовується спеціально підготовлена презентація на тему «Формування етнічних кордонів України», яка хронологічно охоплює період від часів Київської держави і до ХХ століття. Мета презентації – сформувати у студентів науково об'єктивне уявлення про процес заселення і господарського освоєння українським етносом території його проживання. Завдання презентації: 1) простежити поетапно процес заселення і господарського освоєння українцями своєї етнічної території; 2) показати внесок українців у створення Чорноморського флоту; 3) спростувати фальсифікації та політичні інсинуації щодо етнічної приналежності Сходу та Півдня України до Росії, а Чорноморського флоту як витвору виключно росіян; 4) виховувати у студентів почуття національної свідомості та патріотизму, непримиримого ставлення до ідейних супротивників, які принижують гідність і культуру українського народу, заперечують його право на політичне самовизначення.

Матеріали, що використовуються: 1) слайди історичних карт; 2) слайди статистичних відомостей; 3) слайди письмових текстів; 4) слайди портретів громадсько-політичних та військових діячів-українців.

В результаті ознайомлення з презентацією робляться такі висновки:

1) Український народ сформувався на етнічній основі південної групи східнослов'янських племен (поляни, древляни, сіверяни, уличі, тиверці, волиняни, білі хорвати), які проживали приблизно в державних кордонах сучасної України.

2) Територія Півдня України від гирла Дунаю і до гирла Дніпра, тобто Причорномор'я (сучасні Одеська, Миколаївська і частково Херсонська області), була

заселена племенами уличів і тиверців у період Київської Русі; Північну Таврію і Приазов'я контролювали кочовики.

3) Племена північної групи східних слов'ян – кривичі, радимичі, на етнічній основі яких сформувався російський народ, проживали у верхів'ях річок Оки та Волги і ніякого відношення до території південно-західної Русі, майбутньої України, не мали.

4) Заселення і господарське освоєння територій сучасних Харківської, Сумської і півночі Луганської областей здійснювалося правобережними та лівобережними українськими козаками під час Національно-визвольної війни українського народу під проводом Б. Хмельницького з 1652 р. і до кінця 1670-х років. Тут утворилася так звана Слобідська Україна у складі п'яťох українських козацьких полків. Згодом, у XVIII ст., після ліквідації, за наказом Катерини II, козацьких полків, Слобідська Україна була перетворена у Слобідсько-Українську губернію з центром у Харкові. У 1835 р. цар Микола II з русифікаторських міркувань замість термінів Україна і Малоросія наказав офіційно вживати термін «Юго-Запад России», а назву Слобідсько-Українська губернія змінити на Харківську. Під час несправедливого визначення кордонів у 1920-х роках керівництвом СРСР, більша частина території і населення колишньої Слобідської України, зокрема колишнього Стародубського козацького полку, була передана РСФРР і опинилася у складі Білгородської, Курської та Воронежської губерній [3, с. 11-12].

5) Південь України протягом більш ніж двох століть освоювали і боронили на суші і на Чорному морі запорізькі козаки, котрі мали свою потужну військово-політичну організацію – Запорізьку Січ, з якою підтримували дипломатичні відносини країни Західної Європи задля спільної боротьби з Туреччиною.

6) У 1734 р. територія Запорізької Січі охоплювала приблизно 70% території сучасного Півдня України без Криму [2]. Решту контролювали турки і кримські татари. Запорізька Січ включала території сучасних Кіровоградської, Дніпропетровської, більшу частину Миколаївської, більшу частину Запорізької, південну частину Луганської та Донецької області. Території сучасних Луганської (південна частина) та Донецької областей входили до складу Кальміуської паланки Запорозької Січі. Місто Луганськ утворилося на місці запорізького зимівника Кам'яний Брід (згадується у документах 1743 р.), який згодом став великим селом. Згодом біля нього було побудовано гарматний завод і робітниче селище Луганський завод. У 1882 р. Кам'яний брід і Луганський завод об'єдналися у єдиний населений пункт під назвою Луганськ. У XVII ст. із зимівників та хуторів в Олександрівському урочищі на місці сучасного Донецька виросла запорізька слобода. Нижче по течії річки Кальміус козак Мандрика заклав зимівник, зародок сучасного селища Мандрикине, а козак Мокій – Макіївку [4].

7) У другій половині XVIII ст., коли Лівобережна Україна-Гетьманщина на правах автономії перебувала у складі Російської імперії, російська армія, гетьманське військо і запорізьке військо із своєю флотилією відвоювали у турків територію від гирла Дніпра до гирла Дунаю, яка в минулому належала Київській Русі.

8) Після цього царський уряд підступно зруйнував Запорізьку Січ, а її територію брехливо оголосив «господарською пустелею», назвавши «Новоросією» і почав роздавати тамтешні землі, які забрав у запорожців, своїм вельможам, а також іноземним колоністам. Після невдалих спроб побудувати адміністративний центр цієї території (місто назване на честь імператриці Катеринослав) царський уряд змушений був будувати його біля стародавнього (відоме з 1645 р.) паланкового міста Запорізької Січі, яке називалося Новий Кодак. На базі цього міста виник Катеринослав, сучасне місто – Дніпро [1].

9) «Новоросія» (синонім офіційної назви Новоросійської губернії) була утворена за указом імператора Павла I від 12 грудня 1796 р. на території Катеринославського та Вознесенського намісництв і Таврійської області. Центром губернії стало місто Катеринослав перейменоване у Новоросійськ. Проіснувала губернія лише 6 років, до 8 жовтня 1802 р., коли син Павла I, імператор Олександр I, повернув місту попередню назву Катеринослав і ліквідував Новоросійську губернію шляхом формування на її території трьох губерній: Миколаївської, Катеринославської і Таврійської [6].

10) Отже, об'єктивних наукових підстав для того, щоб відносити до Новоросії території сучасних Сумської, Харківської, Луганської, Донецької, Запорізької, Херсонської, Миколаївської та Одеської областей, немає. Ці території є етнічними землями України. Це підтверджується і статистичними відомостями. Так, за переписами Російської імперії 1897 і 1910 років у Харківській губернії, до складу якої входила Сумщина, проживало українців – 80,6%, а росіян – 17,7%, у Катеринославській, до складу якої входили сучасні Луганщина і Донецщина, проживало українців – 69%, а росіян – 17,2%, у Таврійській, до складу якої входив Крим, українців – 42,2%, а росіян – 27,8%, у Херсонській, до складу якої входили Миколаївщина та Одещина, українців – 53,5%, а росіян – 21% [5].

11) Чорноморський флот Російської імперії будувався в Херсоні. Найактивнішу участь у будівництві брав військовий осавул Сидір Білий з колишніми запорожцями. Він же займався комплектуванням і підготовкою екіпажів кораблів у відповідності з настановою князя Потьомкіна: «...Матросов на Черноморский флот набирать из крестьян полуденной Малоросии как извечных мореходов и победителей над неприятелем» [7]. Йшлося про майже двохсотрічну запеклу боротьбу запорожців з турками на Чорному морі. Саме Сидір Білий командував переходом ескадри великих вітрильних кораблів (16), побудованих у Херсоні, до Ахтіарської гавані, яка згодом стала називатися Севастопольською. 1 травня 1783 р. кораблі стали тут на якір. Він же ознайомив з морським театром і особливостями судноплавства присланого з Петербурга офіцера – командира цієї ескадри, яка стала зародком Чорноморського флоту Російської імперії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Відкритий лист щодо визначення дати заснування міста Дніпропетровська за підписами екс-президентів Л. Кравчука, Л. Кучми і цілої групи науковців [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ukrainica.org.ua/ukr/letter>.
2. Новоросійська губернія 1796-1802 р.р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>.
3. Ложкін В. Кричимо й простягаємо свої мозолясті руки до рідної України / 3 історії встановлення кордонів України в 20-ті рр. XX ст. // Пам'ятки України. – 1991. – № 2.
4. Луганщина – правдива козацька Січ [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://personal-plus.net/441/8380.html>.
5. Мовний склад населення України в складі різних імперій за переписом 1897 і 1910 р.р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://vsviti.com.ua/ukraine/24073>.
6. Тархов С. Изменение административно-территориального деления России за последние 300 лет / С. А. Тархов [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://geo.1september.ru/2001/15/2.htm>.
7. Чорноморська козака флотилія [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki>.